

Соведүүд ба ажабайдал

НУРГААЛ ХЭРЭГТЭЙ

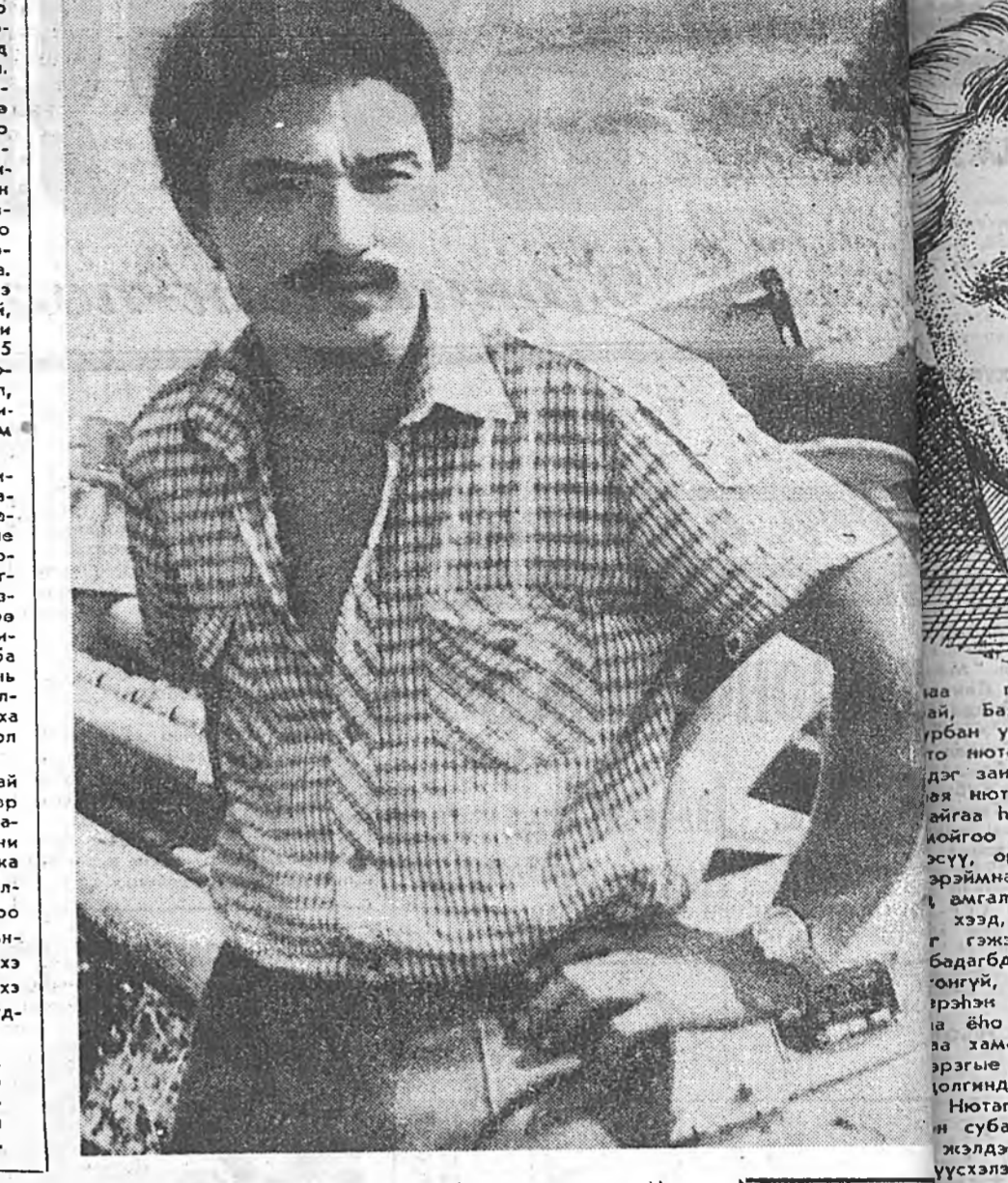
Төрийн район республикийн томо районудад нэгэн эдэг. Тэрний харьяата гэдгээр Онохойн, Хандага-модоной комбинадууд, уутын ба Горхойно лещихозууд, «Буряткагропром-онт» нэгдэлэй гол завод, ин туршалгын-механиче-завод, «Татарский ключ» шулуу малтадаг урхуй-эдэг юм. Эдэ промыша-а предпринимүүднэй жал-300 миллион тухаргүй түүхн үйлдбэрлэлд гар-Тимхэдэ 9 колхоз, совхо-а, мяха үйлдбэрлэлдг шуй-ай фабрика хүдөө ажэхи-н дүцээр хүн зоние хан-г байна. Район со үйлд-илэн гаргагддаг бүхи про-мие хүн зонид хубаагаа-нэгэ хүндэ 70 килограмм-ин, 167 килограмм хүн, 40 кг, 63 килограмм хер-хэ, 89 килограмм овош-эдэг. Энэмай хүн зоний шэсь бодого эрилтэнүүд-гүрэнгүй ха юм. Мүнөө эдэ нийтин жэснэа 33 ки-лограмм мяха, 73 килограмм хүн эдээн үгтэнэ. Нийтин үхсөөр хүдөө ажэхи-н дүц үйлдбэрилгые эрид-эсүүлэх арга үй. Ушар-элээ промышленна пред-принимүүд, мүн хубин хам-рин ажэхиүүдэе хай-хүгөөхөө оидо арга-мжо байбагүй. Район, ливо болон сельскэ Со-удэй худэлмэрдэ энэ шэглэл боложо үгөө нэн-э. Өнө 1988 оной май харада-шон районко Соведэй сэд-дэр предпринимүүд ба-зургаанүүд, мүн хам-либарин ажэхиүүд хүгөөх-түхэй асуудал-и шэнгээр табигдан бай-Хамлибарин ажэхиүүд-азар талалжа үгээ, үбэ-элээр хэнгаа талаар хэм-эбууланууд тинхэдэ ха-гадхан юм. Сельскэ, со-ий, поселково Соведүүд-чно Соведэй шиндхэбри-

нүүдэ шэнга хиналта дороо абаа бэлэй. 1989 ондо 850 толгой эбэр-тэ бодо, мал, 2340 поршоонхо-нууд, 26 мянган шубуунай дальбараанууд худалдагдажа, 3200 тонно холосо тэжээл үг-төө нэн. 1989 оной эсэстэ предпринимүүдэй хамлибар-ин ажэхиүүдэй 2 мянга шени-н хүүдэй эбэртэ бодо мал-тооломдо байба. Тэрэл жэлдэ-дэ 150 тонно мяха, 760 тонно хүн үйлдбэрлэлдөө. Саад эрхилх, овош ургуул-ха дуратайшуудэ 115 гектар газар хубаарилжа үгтөө нэн. Эдэ бүхи хэмжээнүүд хүн зо-ниие эдөө хоолоор хэнгаа асуудалые шиндхэгүй бшуу. 1989 оной январин 1-нэй бай-далар хүн зоний 57 процентнэ газгаага гээр гэхшээх малгүй байгаа. Жэшээлхэдэ, Дабэатын сельскэ Соведэй дүрбэдэхи гэр бүлэ бүхэнинэй, Перво-майскэ сельскэ Соведэй хо-рөөх гэр бүлэ бүхэнинэй хамлибарин ажэхигүй байба. Иймэ байдала гол шалтга-ар бэлээрн, үбэ тэжээл үгэ-байханаа гадна залуу мал ху-далдажа абаха аргагүй бай-гаа бшуу. Тимхэдэ хүмүүдэй мал адуула, үбэ тэжээл тэн-дэлээ абаха, газар үгээх асуу-дал шухала болоо. Тус асуу-далар колхоз, совхозуудай, сельскэ, поселково Соведүүд-эй түрүүлгшээрэй зүблөөн үнэгэрэгдэж, зорилгооуд то-дорхойлодоо бэлэй. Районко Соведэй аредэй депутатууда-аа бүридлэн түхэй комис-си би болгодоо, предприн-имүүдэй хамлибарин ажэхи-нууды олоор барьдаг Ом-ский областин абуудлаг хү-дэлэрин дүй дүршэлье шу-далаа бүлэг тиншэ эльгээгд-эн байгаа.

1990 оной июнь харада рай-онко Соведэй сессэ дээрэ предпринимүүд, организа-циуд болон эмхи зургаану-дэй, эрхэтэдэй зүбүн хамли-барин ажэхиүүдэй хүтөөжэ-гье саашдан хайжаруулга-а хэмжээнүүд түхэй «Сельскэ, поселково Соведүүдэй хил-жүдэе батала тухай» асуу-далууд хаража үзгдөө нэн. Тус сессин шиндхэбэрэз-сельскэ, поселково Соведүүд-гэ 42804 гектар газар үгтээ. Тимхэдэ сельскэ, поселково Соведүүдэй ажэхиүүд, үхэр-мал, хони хурьдэе бариха дуратай хүнүүдэй сабылангай, бэлээрин газар тэллэжа үг-тээн байна. Предпринимүүд, организа-цинууд, эмхи зургаануудта 620 тонно ороотоо ургамал-нуудай хүрэнгэ, 82 центнер-ноон жэлэй ногооной хүрэн-гэ худалдагдаа. Хубин хам-либарин ажэхиүүдэй боло-х-талаар ойгууламжин хү-дэлэрн хүн зоний дунда үр-нөөр абуулагдхан байна. Тус хүдэлэрин үр дүн үндэ-н шүегүй харагдаа: 1990 ондо хүн зон 1142 толгой эбэртэ бодо мал, 3050 поршоонхо, 60 мянган дальбараа худалда-жа абаа. Шэнэ-бэрэнэй сель-скэ Совет, Элин туршлени-механическа завод хүн зондо хубин хамлибарин ажэхиэй болоходон эдэхитэйгээр ту-нална. Бусад хизаар, областнууд-аа эдөө хоол, промышленна эд бэрэа худалдажа абахи-н тала районко предпринимүүд-дэ 17 мянган хубион хамли-барин модо, молоний элбэд-ээр хэлгэнэн 700 дүрбэлэн метр хабтагайнууде, тракт-орой 250 тэргэ, 200 мянган тонно известняк, 1 мянган тон-

но доломит худалдан байна. 1990 ондо районко ажалшадта ургамалай 30 тонно тонон, 30 тонно мяха, 600 тонно холи-со тэжээл худалдагдаа. 1991 ондо Монголой Ара-дай Республикааа 300 мянган тухаргүй мяха ба холосо тэ-жээл, Приморин хизааргаа загаланай продукци, Красно-дарай хизааргаа 1000 тонно холосо тэжээл абаха хэлсээ-нүүд баталдагдда байна. 200 тонно саахар ондоо област-ноо асэрха асуудал шиндхэ-гдэнэ. Арадай депутатуудай районко Соведэй дэргэдэ би-н болгодогон гададын эконо-мическа холбооной талаар та-нар энэ худэлмэри абуулна. Промышленна предприним-үүдэй хүсөөр районко тоно-ной завод нэлээн шэнэлэг-дээ нэн. Тус завод ондоо тээ-нээ абтан хүнөөн 8 тонно тоно гаргаа, мүн лэ хүн зондо худалдагдаа. Колбаса үй-дбэрлэн гаргадаг цех хүн зоний асархан мяхые хэлсээ-нэй ёһоор болосооруулжа үгэ-дэг болонхой. Хубин хамлибарин ажэхи-нууде хүтөөжэ түхэй асуу-дал бүхи шатын Соведүүдэй сэг үргэлжин хиналта дороо байдаг. Эдөө хоолой програм-мада хабатэй бүхи асуудал-нууд нотагай Соведүүдэй сес-синүүд, президиумууд болон гүйсэдкоммуудай заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсээгдээг. Байгша ондо районко ажал-шадта 670 толгой эбэртэ бодо мал, 3000 поршоонхо, 30 ми-янган шубуунай дальбараанууд худалдагдаа байна. Тимхэдэ-гүм модо, молоний элбэд-ээр хэлгэнэн 700 дүрбэлэн метр хабтагайнууде, тракт-орой 250 тэргэ, 200 мянган тонно известняк, 1 мянган тон-

да эбэртэ бодо малый тоо-толгой 4200-гаар, тэрэ тоо-до үнээд 1700-гаар, гахайнууд 2500-гаар олоордоо байна. Байгша ондо хубин хамлибар-ин ажэхиүүдта бүхэдөө 1100 тонно мяха, 10400 тонно хүн үйлдбэрлэлдгээр хара-раалдагна. Предприним-үүд, организациуд болон эмхи зургаануудай хамлибар-ин ажэхиүүдта 250 тонно мяха, 780 тонно хүн үйлдбэ-рилдгээ гэжэ тухайлагдана. Тодорхойлон хэлэлхэ, хэрбээ 1988 ондо предпринимүүдэй, организациуд болон эмхи зургаануудай хүн бүхэдэ 15 килограмм мяха, 120 кило-грамм хүн үхэртэдг байбал, мүнөө жэлдэ тэдэндэ 25 ки-лограмм мяха, 200 килограмм хүн худалдагдажа болоно. Гэхэтэй хамта предприним-үүд болон хубин хамлибар-ин ажэхиүүдта хүдөө ажэхи-н продукция үйлдбэрлэгье дүшлүүлэх арга боломжо-ноод би гэхэ хэлээ хэрэг-тэй. Юундэб гэхэдэ, колхоз-нигуудай 30 процент, хүдөө нотагуудта оролодог предпринимүүдэй худэлмэришэд ба алба хаагшадэй 62 процентнэ газгаага гээр гэхшээх мал-гүй, ган гэхэ нохойгүй ха юм. Энээн түхэй бодомжол хэрэгтэй. Хамлибарин ажэхиүүдтэй болохо дуратайшуудта гээр (нуга сабылан, элбээрн) та-наржа үгөөд, үхэр мал, хони хурьдэе, тэжээл худалдажа абаха асуудалые шиндхэл-сэжэ шадабал, районийгоо ажалшадые эдэ хоолоор хан-галгые хайжаруулжа талаар өжэ хэмжээний худэлмэри хэжэ байна. Энээн бусад Соведүүд-тэ хургаал болог лэ! **Э. КОНОВАЛОВ, Бургадай ССР-эй Верхонко Соведэй Соведүүдэй худэл-мэричин талаар ахагаша мэргэжэлтэн.**

Тарбагатайн районой Лени-нэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 800 мянган тонно сенэж дарагшад 30 мянган тонно багтаамжтай нухие шэмтэ тэжээлээр дүүргэжэ хааба. Энэ жэлдэ сенэж да-ралга дээрэ 12 автотрактор, колхозой эрхим жолоошодой нэгэн М. А. Патракин (зураг дээр) жолооноо. Михал Андревич жэл бүри тэжээл бэлдэлсэдэ эдэхитэйгээр ха-бадалсадаг юм. Энэ жэлдэ сенэж ажаллаха шалгарна. Михал Андревич бултанда жэжэ харуулан худэлдэг жо-лошон гэжэ Ех-Куналей тос-хондоо суугай. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Тэжээл бэлдэхгэ—91
Агропромышленна комплексн алимше үйлдбэрине абаад үзбэл, хүн зоние материална таланаан урма-шуулангүйгөөр халбари бүхэндөө ажалай үндэр бүтээсэ тухайла шадахагүй, мүнөөдэрэй бэрхшээлтэ байдалда ажэхи экономикаые хараа байса дээшлүүлжэ бираахгүй байна ха юмбодни. Хүдөөдэ мүнөө түлэг дундаа эрхи-гэдэжэ байхан, нийтин адууна малда үбэ тэжээл бэр-ээгдээ шухала камланин үедэ энэ урмашуулгые хэрэг-лэгүй байхи аргагүйнэ элнтэ. Хэнхэнь мэдэгдэр, үр-дэс ногооной эсгэлээд байдал бэрхшээл болон каротинар элбэг, хайн шанартай тэжээл ноес-лэгдээ жэжээстэй гэшээ. Тимхэдэ энэ хэны богон бол-зорто үнэгэрдг кампан гэбэл, адуу болохогүй. Үбэ-хурялгыне хоёр-гурбан неделнин туршада үнэгэрдэ ша-далал, хүдөөгхид одоол энэ шүүжэ гаража байна бшуу. Манай түхэй корп. Д. Донцова Прибайкалин рай-онко «Прибайкальский» совхозой ахамдэ экономист Л. Г. Трушичинатай няхан уулзажа, тэрэнэй хүтлбэрлэдг албанай энэ талаар ахамдэ дотороо ямар тодорхой хэм-жээнүүдэ абажа байхана? хонирбо.

УЛУУЛАН ДҮҮРГЭБЭ
Түрэл нотагтаа түрүү зэргэтэй
Наһатай болохо тэжээ амар-ше хүндэ нотаг нугань нага-дадаг, заримдаа өөрөөше м-дэнгүй, сэдхэлээ эрилтээр тин-шэ тэжээл гэрээ хэ, Тэжээ-хы түрэлэн, гарахан нотаг гэжэ хэлээшдэ өөрсэ хайхан байдаг бшуу. Би нотагтаа ошохо бүрээ наадажа үдэлэн хур-гуулида шалхинтараа суг гэх-хэлжэ хураан нүхэдөө хүр-хээ тэгүүдэг би. Гансал тэд нүхэдэнгөө өсөөрхэндэ шана-лалтай ябагддаг. Яахубиш! Ажабайдал гаталха ябадалай хообо алхадг гараантай адли бэш хадан, бээ шэнгээр ба-риха ушар болодог. Дайнай шрууны хатуу үе сар-со үдэлэн манай үетэн хаана-даа! Хэхэрхэй, далан хараанай хууцсанаар ябахан, хатаан хар-табха, торнисан, гэлээдэ, ха-лаахыан шүү эдэхэ, ууха сар-ал олоон байгаа ха юм. Ингэ-жэ үдэлэн биндэнэ үнэ дээрэ ямар элүүр бүтэн бээ байба гэжэб!

Улаан-Удын шэлэй заводой худэлмэришэд байгша оной түрүүшн харах жэлэй түсэмбэ амжалта-тайгаар дүүргэбэ. Бүтээлэн продукция худалдал-гаар—137 процент, мүн хэлсэнүүдэй ёһоор табиг-данан захаянууд 100 процент дүүргэгдэ. Ажалалн бүтээсэ 137 процент болоо. Харин үйлдбэрлэлдгэ-н шэлэйн шанар хайн сэнгэлтэ абаба. Тимхэдэ түсэмбэ гадар 400 мянган дүрбэлэн метр шэл гаргагдаа. **Н. ТИМОФЕЕВ.**

УРМАШУУЛААГУЙДЭ АРГАГҮЙ
Мүнөө жэлэй үбэ тэжээл-дэхэ камланин уеда ма-созох нийтингээ адууна а бүхэдөө 2100 центнер ноес-лэе даабартай юм. Ийгээ гадар 200 тоннохоо-бэш витаминтай ногоо-гурил гаргагдаха. Энээнэй эн хубин гранула болго-байна. Үбэ хуралгын 1920 центнер зөлөн-гэдэхээр түсэлбэгдэн-Зунай-намарай харануудай ба соо дээ шэнэн бү-тээлээ ноеслээ гээшэ ү, али бага гу, та элгээ-хэдэ бээтэ. Юрэдөөл, доо 6 мянган центнер тэ-бэлдэхэ гээшэ бага ажал гэжэ би тоолохо-бэ. Тэн тушаа тогтобол, ажа-нэй механизаторнууд энэ-лсгалтай харадаа мүнөө э яһала сар соо бэлэ-хараалхан болзортоо бү-хэ оролон байна. Дур-ий механизатор Михаил Евчин Белнинский дадаг ажоруулагдалаа авенодо бэрхэ трактористууд ра-нхай. Жэжээлэдэ, ме-тор Сергей Мазанцев энэ үбэ эрхюулээр ур-а, тармаха ашаха ажа-хайн мэдэхэ, хэжэ шада-дабартай хүн юм. Энэ мэриине хүнүүд то ба-надаг байна. Энэмай рбөө ажалэй нэгэн болоно. Любовь Георгиевна, та зонойгоо экономикачес-кие хүтлбэрлэдг, ака-та урдаа хаража мэргэ-н байнат. Тимхэдэ бүдүүн-дэ механизаторнуудай үндэр дүн туйланш тула-шугуун талаар эконом-ий ямар тодорхой хэмжээ-нэ хараалхай гэжэбтэй най хонирхолтой байна. Тодорхой хэмжээнүүд ха-галдахай даа. Үбэ тэ-бэлдэхгэр үрданһаа хой-лэхэ хүрэй байхан гэшээ, ошье тимэ байхан зан-Тимхэдэ хайнаар, аша-ггүйгөөр худэлжин тула илан-үбэшдэе материална ур-машуулаха хэрэгтэй юм. Сар соонь хайн ша-рхагар, түсбөөр хараа-нхан үбээсэ бэлдэхгэр-бал, урмашуулгын өхөөн эл-эл абажа жээстэй. Энэл эрхэм экономикачес уда-хэмжээнэ.

Түрэл нотагтаа түрүү зэргэтэй
Наһатай болохо тэжээ амар-ше хүндэ нотаг нугань нага-дадаг, заримдаа өөрөөше м-дэнгүй, сэдхэлээ эрилтээр тин-шэ тэжээл гэрээ хэ, Тэжээ-хы түрэлэн, гарахан нотаг гэжэ хэлээшдэ өөрсэ хайхан байдаг бшуу. Би нотагтаа ошохо бүрээ наадажа үдэлэн хур-гуулида шалхинтараа суг гэх-хэлжэ хураан нүхэдөө хүр-хээ тэгүүдэг би. Гансал тэд нүхэдэнгөө өсөөрхэндэ шана-лалтай ябагддаг. Яахубиш! Ажабайдал гаталха ябадалай хообо алхадг гараантай адли бэш хадан, бээ шэнгээр ба-риха ушар болодог. Дайнай шрууны хатуу үе сар-со үдэлэн манай үетэн хаана-даа! Хэхэрхэй, далан хараанай хууцсанаар ябахан, хатаан хар-табха, торнисан, гэлээдэ, ха-лаахыан шүү эдэхэ, ууха сар-ал олоон байгаа ха юм. Ингэ-жэ үдэлэн биндэнэ үнэ дээрэ ямар элүүр бүтэн бээ байба гэжэб!

Түрэл совхоздоо жэлэй турша-да худэлдөө, Заганда ареднэй бригада би болгоо хаа, гэлэн хэсгэдэ абажа, эхэ эсгэгдээ, зүбшээхэ байшоо болон нэн. Дам-ба, гансал нийсэ бодоомодоо эхэ хэбэр, эхэ татаханаа урда бүхи тээлэнэ байдала хаража үзэлэн юм. Нэн түрүүн Заганда үхэр мал зохишотой байдал зун-гөө байгаа. Энэ арга болом-жие эгээ мүнөө үе сагта хэрэг-лэжэ шадагай хаа, хээсэ эх-нэрлэхэ болоног? Орон дотор-най аредаторнуудай, ферме-ринуудэй захалаа би болжо байхада, ягад хажуу тээнэ үлэжэ болоо гэжэб! Мүн тинхэдэ гэр бүлин талһаа абаад үзэхэдэ, эхэн пендэа гаранхай, эсгээн худэлдөө, дүүнэрнэй хамилсаха аргатай бшуу. Энэ бүгэдэ тухайгаа эхэ эсгэгдээ бэш, дүтнөө өжэ нүхэдөөрөө зүбшээ сар байгаа. Энэ эрмэлзэлэйн эхин харага тухай эсгээн хөөрөө нэн. Хубуун тухайгаа үгэ хүүрэй гарагада, Дуглармаа Гомбчи-гаранаа, Лууланга, хүл дээрэ бодожо гэр бэрилсажа байлэн хубуугэр ооголоо. Дамба түр-гэн алхадлаар эрбэ. Шиний өөртөө гэр бари-жа байгаа ба юмши,—гэжэ би эхилбэ.—Болоо, болоо. Намга абаха хуруула татажа байгаа хүн байхан... Дамба хэрнүү үгэнгүй, мнээр-ин татаба. Дүү хубуун Сол-бонович намга абажа, хубуу-тэй болоод, гэсэй торхо бод-хоонхой. Ухибуудэй аха захэ, гүшаад хурээ болон аад, яагараа хурээтоошын гэн ал-дээд, болиоб. Эндэше юу-луурин газар руу хушууруу-гүй ххээсэ оролодог өөрнөн абари сан гу гэжэ шибшэ нэн. Улуу үгэгүй, өөрнөө хабарэ зориг, шадэл хүсидөө найда-даг, али юмэнэй голын бири-кэше оролодог Дамба хубуун дүрбэн жэлэй туршада ареднэ-й бригадада худэлжэ, нилдэг-гүй дүй дүршэлтэй, саашдаа фермер болохо зорилготой худэлдэг байба. Арбан класс дүүргэнэн Ду-гаржабай хубуун Жаргалтай тү-руун эхи тарад, мал даажэ абахаа байхадаа, гэгдэхэ ажа-лэй туйлгуйхэй өхие хурһөөр ойлогоо хааб даа. Тимхэдэ эхнэ дээрнэ зурх алдаад, тойрог-шожо ошоогүй, үсэд нэтэрүү-гүй худэлжэ захалаа билэй. Урднай Бадимбуу буусые хөрөөлхн тула хургааг уна-гааха, оруулха, бариха хээрэй-байгаа нэн. Арбан хоёр гектар газар удангүй хөрөөлөдожэ, гушар үнээдэй фермэ задэ-лагдажа, сарай, дал баригдажа, малнууды даажэ абаа нэн. Мүнөөнэй байга гэрээ бариха хушаба. Ингээд л ареднэ бри-гадаа бүрхдэхэ, бээ тэжээл сар эрбэ. Шибжигованатай эх бүлин хубуун нэгэн дуугар брига-дэ жэгдэн оробо. Жолошон мэргэжэлтэй Солон, совхоз-шаан дэмжэмээр байна. **Ц.-Д. ХАМАЕВ.**

ЭСЭГҮЙН БУУСА
Цыденцэнгэе би нэн. Дуг-лармаа намганин эрхичэ хү-зүүндэ зүүнхэй, эдөө хоол барилсажа сөлөөгүй. Хүүрээрнэ Заган Цыденцэдэ ошодого. Мотоциклар Дамба хубуунтайн гэдэнэ буухалаар-хай, гэсэй эзэн угтан гараа нэн. Саг жэлэй үнгэржэ, най-наа даамхайн ошожо байх-ын мэдүүлэн, хүрээрнэй дү-жин ошоохуу нодонинийн лэ галтай зандаа үлэхэй бай-гаа бэлэй. Хуушан гэсэйн ара-даа, яһала зайтанга гезарта ута гэгшин авд, хурхээр томо гэр бодоомдонхой, тэрэ гэсэй саада тэ баһа нэгэ гэсэй хуу-рил татагдажа, хэдэн эршүүл-толойгоо үргэхэ сөлөөгүй хү-дэлнэ. —Оо, харшы, хэдэдээ гэр баригдашо юм?—гэжэ би жал урдадана ябаһан авд, гайхалаа барилгабүй. —Хубууд ааб даа... Хубууд-тэй байхадһа имизл даа,—гэжэ нүхэрнэй доосоогоо бахархаба-ше, юрын юумэнэдэ, дүүгэ-рээд, хубуун тээшэ хилэй гэр-ээ, хойшон хургаараа зааба.—Татагдажа байхан шэнэ хуури—энэ Дамба хубуунтай! Наранай хурса шарасаһаа зайсан, нүүдэртэ орожо, нам нүүжа хөөрлөдөөбди. Шэбэр-тэ хотон ошожо, дарханой хэр-гэсгэлүүнэе асаржа ерэнэн Дамба хубуунинэй баригдажа байхан гэр руугаа ошобо. Табад гаран оноор Заганай аредад гэр хабарай найгуур-налхин соогуур гал аюулада аб-татажа, үнэлэн тоборог болош-ходонь, үлгэлшэднэ Шэбэртэ нүүжэ абаһан, үлэнэн зо-нини.—Цыденцэн боллоо бэлэй; Энэ эсгэгнээ тоомто бүүсые оржижо ошохо дураргүй Циден-цэн үзүүлээд, нотагтаа бү-гэрэ гүүлэлэн байгаа. Ухаан зурхэн соогоо бодожо, наһа-жа ябаһан юумение тааруугаар хэлээдээн, Циден юумэжэе болоо хаа, үлдэхэ гэжэ шибдэ-бэлэй. Заганда хэн үлөөб? Ги-сал Цыденцэн гэлсээ. Аймагшад хэл аюул соо Ци-денцэн байласа нэн. Хага эдэ-хажэ хууһан хүршээрэйг боло-шоодоо, Заганай голдо үлэжэ түрэлэн үхнүүдээ эхэ болго-зо, ажаллаа бүтээсэтэйгээр эхэ үлэгатай болонон юм. Эдир на-һандаа Циден Николай, Дула-мэньдэ шүтэнгэа баруун тээ-хэ үнээдэй хүн халишанар хү-дэлэн, түрүүшүүлэй тоодыше оролон байба. —Юундэ гэжэ нэн, Цыденцэн хүндэ болонд үзэхэдэ, Зага-най ну наалин фермые Шэ-бэртн булагэй тэндэ абаши-аннини бүүрү, нэгэ хүнэй зон-хилон хэдэ үйл хэрэг байшоо бэлэй. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ совхозой директор байхан Юм-суной намган Анна Григо-рьевна фермые дагша боло-хоолооро, ажалла байдаг гэр-тээ дүтлээлэхэ, байхан яһала-тай сабылангай гэр халгаа-н, булаг унаашы үгэр мал-най гэхшээдэн болгожо нагга-хан юм. Үнээдэе барихадэ, Заганда

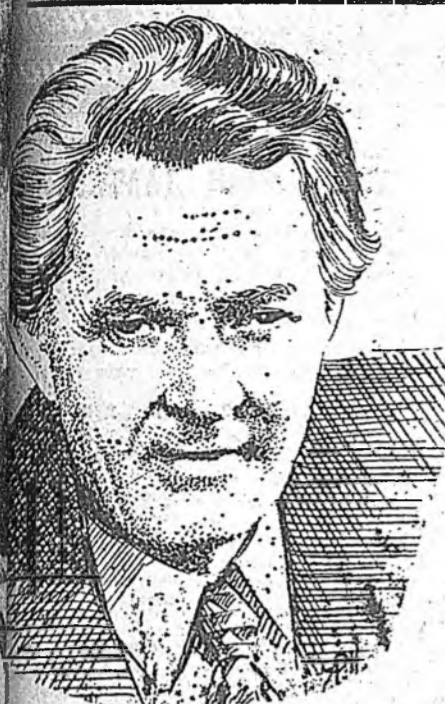
ПАРТКОМ
Минскэ, Эднээдэ, Ма-наас ажажууныг лэй конференцияе ба-болон комсомоло хэлбэ-предпринимнаа дуулагуу-дурдахал бүүрү рендин делег нэгэ тэ-бэнэй нэгэ хубича бэш-нистнууд байхан нэй э-худэлмэришэд үлмэрлэд-гээ. Партиян н гэжэ д-дэлмэрин арга баар Эр-ган ажалладг баар Эр-ган нимэ шимэ шимэ-гээд заводой алдайн р-ретарин орлохо Виктор-лоно. Партком туһал-ходо хинан шимэ дэмжэ-боллоо, хүн зоний үнэ-налуулангүйгөөр Шэбэ-гүшэн үнэгэрдэ Шэбэ-гүшэн үйлдбэрлэлтэй Исо-шиникөөр туһалхон т-гүүндаа сулөөлөн нэн, х-хүнүдэ дэлгэрүй байшоо-шэлжэн орожо б хүүнү-хүндэ сагта заводанай худэлмэришэдэй үрөөгү-эдэхитэйгээр ха бүтээлэ-скийн тракторной билиг-баһа нимэ шимдэ байна.

МҮРДЛЭГЭ
БАКУ. Москва маршурдаар аба-нуудай поездын нэн ушарые ба Дагестанай эрх-гаалдаг зургааг мэрлээшэдэ шимэ Хүн-үрд тэрэ хүн хүрээгэ-гүнэж мээдэнүүдэ болон-алгын зургааногоо шг шарае мэд хангаа Аюулаа оролон үүдэе-гестанай медитицидэлэ-һаламаа үзүүр орон-уриншалан тоомхилэн-14 хүн байра дэл бай-рархан, ушөө нүдлэжэ-цада абаашажа гэрнуу-баранан байна.

ХҮБҮУЕ АБАН
ВЛАДИВОСТОК. Органу-нэгэ хурунай нэ ба-нонтагай совхозоон го-байхан В. Агарштейн-цамда удшээб, гэдэе, сохуолхан хубичан т-хэ наһа баран ридэлэ-ков тэрэ хубуе үгэ зо-урдөө, өөрөө үүлэхэ-жуоула. Иимэ үгэй зор-же үзүүлжэ шадао-жудан байга нэн гу-хэг зоригтой нүлгэл-хэ нэн. Тезд яриган-жыма машинин мар-болшошон байа.

ДЭМЫ
Хуулаатай-НОВОСИБИРСК. Ажэ-хшүүндэ хүдөө өл бо-лгон эвхчин түрээсэ-нөө өөрхэ аша, хөр-нүүдэе дэмэ түрүүн-хэдэб гэжэ түрүүн-машинин хадгартэ-хэ. Промышлен-тинкуудай колледж-хоолоор ханган түсхэй-гаса хурялгын г-дэ дүлдэдажа би-туһаламаа үзүүр-гүй. Мүнөө ко-бага предприним-мянгаад машин-облагрономий дуулаашагүй ба-таа 500 ба 600-гээлэн Сибиринь-ругой болон өл-шадан оосон аш-отранс нэгдээд өс-ажалшад бээ о-ойлгожо, туһал-гэр кр-лага

Уран зохиолшо И. К. Калашниковай түрэнхөөр 60 жэлэй ойдо

ИСАЙ КАЛИСТРАТОВИЙ КАЛАШНИКОВ хадаа 1931 оной августын 9-дэ Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдай нууринда түрэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хуралсалын талалдажа, үхнүүн наһандаа мал адуулагшаар ажалынгаа намтарые эхилжэ баатар болоо нэн. Һүүлдэн тэрэ хэдэн мэргэжэл шудалаа: леспромхозой модо отологон, залуушуулай газетин корреспондент ябаа, уран зохиолшо болоо.

Түрүүшнэ сохбол 1953 ондо «Буряад-Монголой комсомолец» газетэдэ толилогдоо нэн. Удаань «Хүбшын тосхондо» гэжэ расказын, «Модондой урадал» гэжэн очеркн 1954 ондо гараһан «Залуу наһанай дуунууд» гэжэ согсолборн соо оруулагдан юм. 1956 ондо Улаан-Үдэдэ хэблэгдэн «Буряад-Монголой уран зохиолшодой расказын» гэжэн номдо «Сашка» гэжэ расказын оролоо бэлэй.

МҮНХЭ ХҮШӨӨ БОЛОНОЙ!

зохболнуудын ута наһатай ааб даа гэжэ ханагаа эһэннабди. Анханда Исай Калашников тада хоёр Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхоло ноотата танилсаа бэлэбди. Тэрэнийн 1954 оной намбар болоһон хэрэг бурядад АССР-эй Соёлгой министртын Романдорковокор тиншэ ошоо нэм.

Тэрэ үедэ министрээр худалдарижа байһан уран зохиолшо Цырендоржий Жанабадаревич Дамдинжавоз бидэний студентинэ (би тинхэдэ Москвагай Литинститутада 3 жэл хураад, зунай амалралтада ерэд байгаба) худөөгэй соёлой гуламтануудай байдалые шалгалхар республиканы аймаг, ноотатууд руу элгээдэг байгаа. Мун тинхэдэ «Байгалдай толон» журиалай редакторээр худалдарижа байһан прозаик Никитер Лесневич Рыбко гэжэн ноотатаа журиалай захил эмхидхээ даабари үгэлэн юм. Иимэ хэрэгээр «Искра» колхозой кортородо оробот. Колхозой түрүүлшэ, Һүүлдэн Социалистик Ажалай Герой болоһон Е. В. Иванов кабинет соогоо үскэн буржаг үлэтэй, иерн үндэр бэтэй залуу нүхэртэй хөөрэлдэжэ һууба. Би лэхиһэнэй хуурай хэрэгээр даабараа гэжэ байһан элхидхээ: «Өөрөө эхидэн Хошуун-Узуур ноотата түрэнэн үкн» гэжэ эмхидхэ.

оршуулжа байхадаа, нэрынь буряад хэлэн дээрэ гаргажа ядалсаа, сэтгүүлшынэй жа ахламад редакторээр тэрэ сэтгүүлшынэй байһан бурядад ардагч пост Николой Дамдинжавой орожо хөөрлэдхээ: «Шуһата эзбүүн сэгэ гэхэл даа!» гэжэ үншнэй шиндхээд байһан шэжиг, тэрэ дороо ааб баатар элгээ агаша нэн. Энэинээ хурсаар, тодоор, зүбөөр мэрлэжэн аргагүй байгаа.

Насовнай һүүдэ абагуй! гэжэ үгэлшөө хубуу оролоо. Тэрэ нүхэртэй эхэн Макар Невалжинэ тунжыгаа һүүдэ хэблээдэ дуураагүй. Тэрэ үедэ нүхэртэй эхэн Макар Невалжинэ тунжыгаа һүүдэ хэблээдэ дуураагүй. Тэрэ үедэ нүхэртэй эхэн Макар Невалжинэ тунжыгаа һүүдэ хэблээдэ дуураагүй.

«Шуһата эзбүүн сэгэ» гэжэ эсери томо романико буряад болохо гэжэ хариусаагаа эхлээ, хүндэтгэжэ, хүндэтгэжэ шэ хэрэг байгаа. Ууган монгол хуургаһанай түүхэ догмолого байһан зохиолшо буряадшаладаа, нагшые ороод үгэ үлөөтэ болохогүй гэхээдэ эхилээд, өөртөө эхлэн эригтэ табиа үшэртэй болоһон юм.

«Шуһата эзбүүн сэгэ» гэжэ түрхээтэ романаа бэшээдэ, И. Калашников «Монголын нигууса тобицьяно гэжэ 1240 ондо Чингис хаанай түбинин бэлэһшын (тэрэнийн эрдэм бэлэһшын уран зохиолшоые байһан байгаа) Монголой галар дээрэ дүүргэлэн угай баар элгээ абаа даа. Хоокиһын «Байгал» сэтгүүлэй даабарар «Монголой ноуса тобицье» буряадшаладаа, И. Калашниковай «Шуһата эзбүүн сэгэ» гэжэ романико үндэһэн эхлэн дээрэ оршуулһан ажални сэтгүүлшынэй түһатэй байгаа гэжэ ханаһаба.

Хүн зоние ажалай түлөө түлдэгдэ хүн зоние нэгэ процентнэй түлээндэ һомолодогдоо юм. Дээрэ дурдагдаһан Хуулин зохиолшын үдэрһөө хойшо хүсидһөө ороһоо һаань, «Социальна хамгаалаа ба түлбэр» оной гэлэн хэлһинэй байгша оной гэлэн 1-һээ хүсидһөө ороо. Тэрэ сэгһаа хойшо хүдэлмэр бэдэрһэн 600 гаран хүн манай албанда хандаа байна. Предпряти, эмхи болон албан зургаанууд дээрэ хүдэлмэриһөө сүүлөөгдэн хүндэ мун лэ тэдэний тоодо ороһоно. Эдэ бүгдэйн 450-һинэй манай албанда буряад хэлдэ абаад, таатай зохиод хүдэлмэр бэдэрүүлжэ эхилээ. Тэдэний дундаһаа 90-эдэ хүнэй хүдэлмэригүйдэлгэн тэдэмжэ абаа эрхэтэй.

Хүн зоние ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ?

Хүн зоние ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ? Ажаллаар хангалга ямар бэ?

BUR-MONGOLIIN УНЕН Бурят-Монголой УНЭН 70 ЖЭЛЭЙ ОЙДО БУРЯАД УНЭН

Түүхын хууданууд 1933 он ЯАРМАГ ДЭЭРЭЭЭ ЯБУУД ДУНДАА ТЭМДЭГЛЭБЭ

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

Түр зуура байхаар түргэшлэн хэлэн шэнхэн харбаһануудай нэбэр талада түлхислэдэн, хашасалдаан, шанга-шанга дуур гаргана. Ээри харбаһада ээлжэндэ зогсожо, һубарин байһан хүнүүд хулоо дараһан хэбэртэй хуудэлгэнэ.

ЯАРМАГ ДЭЭРЭЭЭ ЗАРИМ ХЭДЭН ЁУРАГУУД

Гоорто бол яармаг дээрэ 950 мянганга ака үйлэдбэрин товаруудай гаргаа түсбэтэй байһан ааб, мартын 1-нэй мэдээгээр, арайхан 172 мянганга товаар наймаан болоһон.

Гоорто бол яармаг дээрэ 950 мянганга ака үйлэдбэрин товаруудай гаргаа түсбэтэй байһан ааб, мартын 1-нэй мэдээгээр, арайхан 172 мянганга товаар наймаан болоһон.

Гоорто бол яармаг дээрэ 950 мянганга ака үйлэдбэрин товаруудай гаргаа түсбэтэй байһан ааб, мартын 1-нэй мэдээгээр, арайхан 172 мянганга товаар наймаан болоһон.

ХУУШАНАЙ НЭРЬЕ ХАЯЖА, ХУБИСХАЛАЙ ШАНАРТАЙ НЭРЭ ОЛГОБОЛ, БОЛОХО БУСА ЮУ?

Хүн бүхэний мэдээдээр, лама бандинарай хүндэт нэрэ байһан «абагша», «шэби» хэмээхэ тусхай нэрнүүд болбол, хуушаанай шажанай урха шанартай үгэнүүд мун. Эдэ мэтнэй үгэнүүдые зүблэтэ социалистик байдал дээрэ таараха үгэнүүдээр солино оржиго, пролетариин хүндэт нэрые огтолго.

Хүн бүхэний мэдээдээр, лама бандинарай хүндэт нэрэ байһан «абагша», «шэби» хэмээхэ тусхай нэрнүүд болбол, хуушаанай шажанай урха шанартай үгэнүүд мун. Эдэ мэтнэй үгэнүүдые зүблэтэ социалистик байдал дээрэ таараха үгэнүүдээр солино оржиго, пролетариин хүндэт нэрые огтолго.

Хүн бүхэний мэдээдээр, лама бандинарай хүндэт нэрэ байһан «абагша», «шэби» хэмээхэ тусхай нэрнүүд болбол, хуушаанай шажанай урха шанартай үгэнүүд мун. Эдэ мэтнэй үгэнүүдые зүблэтэ социалистик байдал дээрэ таараха үгэнүүдээр солино оржиго, пролетариин хүндэт нэрые огтолго.

1934 он БУРГУУЛИН МҮНГЬЕ ҮГЭБЭ

ЗАХААМИН. Мэлэбортн сомоной шэнэ һуругуулин барилган 1931 онһоо эхилжэ барилдан байгаа, одоо үдэр арайхан гэжэ 70 процент барилдажа байна.

ЗАХААМИН. Мэлэбортн сомоной шэнэ һуругуулин барилган 1931 онһоо эхилжэ барилдан байгаа, одоо үдэр арайхан гэжэ 70 процент барилдажа байна.

ЗАХААМИН. Мэлэбортн сомоной шэнэ һуругуулин барилган 1931 онһоо эхилжэ барилдан байгаа, одоо үдэр арайхан гэжэ 70 процент барилдажа байна.

ДУЛААН БАЙРАГУЙ БАЙНА

МУХАР-ШЭБЭР. Гучэдэн сомоной Келинийн нэрэмжэтэ колхоз болбол малайгаа дуулаал байрагуй.

МУХАР-ШЭБЭР. Гучэдэн сомоной Келинийн нэрэмжэтэ колхоз болбол малайгаа дуулаал байрагуй.

МУХАР-ШЭБЭР. Гучэдэн сомоной Келинийн нэрэмжэтэ колхоз болбол малайгаа дуулаал байрагуй.

УМСЭТЭНИИ МАГТАХА УГЫ

ХОРИ. Хэжэгын сомоной үмсэтэний тарьяанай гарса муу. Умын ажалтан абаһан тарьяага десаһай ламанарта хадгалжа байна. Мун тарьяанай

ХОРИ. Хэжэгын сомоной үмсэтэний тарьяанай гарса муу. Умын ажалтан абаһан тарьяага десаһай ламанарта хадгалжа байна. Мун тарьяанай

ХОРИ. Хэжэгын сомоной үмсэтэний тарьяанай гарса муу. Умын ажалтан абаһан тарьяага десаһай ламанарта хадгалжа байна. Мун тарьяанай

ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ ЖЭШЭЭ ХАРУУЛБА

ЯРУУНА. Эгэтын сомоной «Унэн ажал» гэжэ колхозой тарья хуряалгын барилдаһанууд социалистик мурьсоо бэлтгэжэ хүдэлмэрингөө темпые шалгадаха абана.

ЯРУУНА. Эгэтын сомоной «Унэн ажал» гэжэ колхозой тарья хуряалгын барилдаһанууд социалистик мурьсоо бэлтгэжэ хүдэлмэрингөө темпые шалгадаха абана.

ЯРУУНА. Эгэтын сомоной «Унэн ажал» гэжэ колхозой тарья хуряалгын барилдаһанууд социалистик мурьсоо бэлтгэжэ хүдэлмэрингөө темпые шалгадаха абана.

ТАСС: Дуулаа нэн үт?

Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт?

ТАСС: Дуулаа нэн үт?

Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт?

ТАСС: Дуулаа нэн үт?

Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт? Дуулаа нэн үт?

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр

ТАСС: Түбү дэлхэй мүнөөдэр. 1990 оной март һарада Патрисий Элиэнийн Чилин Президент болоһонһоо хойшо орой дотор политическэ талаар элхидхээ, хэлтэһа байһан 302 хүн сүүлөөгдөө.

Россида буддын шажанай гүрэнэй эрхэтэй болгогдоһоор 250 жэлэй ойдо

БҮРЯАД-МОНГОЛШУУДАЙ УГ УГСЛАГНАЙ ТҮҮХЭДЭ ЯМАР ҮҮРГЭТЭЙБ?

Хубилган шэнхдэлхэн шаар буряадуудай (анхан нэрээр — буряад-монголшууд) оюун бодоло...

Түүхэд дотор буряад-монголшуудай түүхэд бурхан шажанай гүрэнэй бөө мургэлэй садуулагдана...

Буддын хургаал олон ондоо язгууртантай дунда элдэб ороннуудта...

Буряадуудай дэлхэйн ехэ шажан мургалаар оронхоо шар тэрдэнэй гүн ухаан бодоло...

XIX—XX зуун жэлүүдэй бэлж шэрээт эрдэмтэй оюун бодоло...

гүйсэд дүүрэн харюу үгэнэбди гэжээ баримталангүй, савханхи гүнзгий шэнхэлэнүүдтэ нэмжэри болгон...

Буряад орондо дэлгэрхынгээ урда тээ буддизм манай эрдэда дүтэ гү, али Түбэй Азийн түрэл (Түбэд, монгол) арадуудай шажан боложо...

Байгалай урда захын Буряад-Монголой хизаарта XIX жэлэй түрүлд, XX зуун жэлэй эхиндэ буряадуудай хүзүгээ гурбан анхын мургэлэй зүйлүүд байгаа...

Зүүгөө буддизм бусад мургэлэй дунда гол нуури ээлжээ, бэшэнини тэрэнэй бүридэлдэ олон зүйлүүдээрээ ороһон түхүүтэй...

Л. Ринчино, хэлэ бэшгээт эрдэмтэ кандидат.

САГ ҮРГЭЛЖЫН ДАМЖ

6.15—Гимнастика (воскресенидэ шэнх салга), 7.17, воскресенидэ 8.17—Дамжуул Удэр бурн—6.15, 6.44, 7.15, 19.34, 19.58, ботодо 6 час 50 минутата, воскресенидэ минутада сагай уларин тухай мэдээлсэн...

6 час 55 минутата республикын газар (понедельник, воскресенидэ бэшэ үдэр)

АВГУСТЫН 12-ҺОО 13 ХҮРЭ

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12

6.30—6.50 — «Заводой элдэ коолой цоох». Улаан-Удэйн судна бүтээлгын заводой, хамнабарин ажамы тухай дамжуулга, 6.52—7.02 — Радиолой долоон хоногой дамжуулга...

ВТОРНИК, 13

6.30—6.55 — Республикын хониунууд (ород ба буряад хэлэндэ дээр), 7.30—8.00 — «Халха монголшуудта айлшаар»...

СРЕДА, 14

6.30—6.55 — Республикын хониунууд (ород ба буряад хэлэндэ дээр), 7.27 — «Хэлүүтэни нүгэлүүдта халуун байгаа»...

ЧЕТВЕРТ, 15

6.30—6.50 — Республикын хониунууд (ород ба буряад хэлэндэ дээр), 7.27 — Залуушуудта зориулагдана дамжуулга...

ПЯТНИЦА, 16

6.30—6.50 — Республикын хониунууд (ород ба буряад хэлэндэ дээр), 7.27 — «Халха монголшуудта айлшаар»...

СБ, 17

6.30—6.55 — Республикын хониунууд (ород ба буряад хэлэндэ дээр), 7.27 — «Халха монголшуудта айлшаар»...

Хүбүүмнай—сэрэгэй албанда

ХУБИ ЗАЯАГАА ДАЛАЙТАЙ ХОЛБОГШО

хуралсалай-форилгын судна дээрэ улан доогуур тамаргалда бэлдэхэлгын хэсхэлэй үедэ би ахамд мичман Иमेковтэй үүлэһэн хүм. Ундар, жэрбэтэр гоё бэтэй, урин дулахан шийрэйтэй энэ хубуун абаһаар минин зүрхэ сэдхэл ээлээс нэн...

дахуулээд, командануудаар таража, хара ажалда эльгээбэ, Денис хүдэлмэрийнөө отго хашардаггүй, хара багаһаа ажал хэжэ хураһан байгаа. Гэбшье тэрэ эндэ элдэб зсын ажал хэбээбэ, харин хураһаа эрэнэ хэдаа һара тухай хүдэлдэ байхадаа, хэдэн хүдэл хубуунд тэйлээ хамтаржа, абитуриент нүүдэй тооһоо суулхэл тухай гуйлтатый рапорт бэшэбэ...

бодогшод, Гүн сэдхэллээ дуралгад айнаһуудар, Сэлхур хабсагай орфелнууд, Соргоота абатын халхин, Сагаан альбатросууд, Ягаан далбаганууд тэндэ бин...

Денис гоё һайхан, урғаша тэгүүлэн бодотой хубуун байһан. Боохон нототай Байгал далайн эрбэлээ холохоншье һаань, тэрэ хара багаһаа далай тэгээ эрмэлдэдэг һэн. Денис нэгдэ абатын Байгал далай хараһаа ошоходоо «буздаш» Юрын үшөөр бэшэл юм бэд даа. Энэ үбшэниин гансал ёһото мөргүүдэ мэдэдэг далайга дурлаха үбшэн...

Денис энэ үчлигдэдэ документүүдээ эльгээхэдэн, эндээшэ дууданан бэрэ эрбээ, Денис гэрээ хола гаража үзөөгүйшье һаа, Владивосток ошохо болоо һэн. Эндэ тэрэ олоон Агуушэ Патр, ханайгай тойр түүрүшынхэ харбаа. Эдэ бүгдэни Денис мархтагайгувөр, Хүбөөр хадууна абаа. Тэрэ гэрэ хорр гаран жэлэй үнзэрөөшье һаа, ахамд мичман Иमेков түүрүшынхэ элдэ алмуудые үсгэлдэрэйхи мэтээр өөрөөр юм, Далайн эдир эздэдэ хүдэлмэришээдэй хубсаһа үм...

Урғашалай жэлүүдэ түргэн үнзэршэбэ. Камчаткада алба хэбшэни тэрэниин эльгээхыни, эрдэдийн техник-судомеханик Имеков гуйгаа һэн. Тэрэнэй һандэ сэдхэлшье Номгон далай дахинаа татаба ха юм. Денисэй гуйлта хамтаржа...

Нэгдэ тэдэ Номгон далайн өвөөрөөр тамаржа абаба, Онгоро дээрэ юрын элдэ үндэрэй ажалдай тогтонхой: халаанууд гэлгэлдэнэ, замэй шэглэл хараалагдана. Дайшалхы ээлжээ тэд халааныхид элдэб прибор, түхээрэлгүүдээ анхаралтайгаар адалган хаража һуубад. Бэшэнини сүлөөтэйнууд хэдаа...

АТОМАЙ АША ТУҢА

Атомай элшэ хүсэн хүнэй бээ махбадта гансал муугаар нүлөөлдэг юм гэжэ бэтээр эгнээхэй байдагнай мэдээжэ. Тиммэһээ хүн эон ядэрна реакторнуудта болон энэ талаар эрдэм-шэнхэлэлгын бүхэ хүдэлмэрид эсэргүү минтингүүдые үнзэрэгдэ ха юм.

Ухибүүдэй Булан

Буряад зоней тэжээдэг, үдэхэдэ амтад соо морин нохой хоёр үлүүсэ һайшаагдадаг, эсгүндэ дүрэнгүй байһан аргагүй «Фан» хүн моринөө магтаха, дундуур эрэ нохойгоо магтаха гэжэ элдэб хэлсэгдээгүй байгаа.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

Мүнөөшье хилин харуул харалсаха, хулгайшадые барилсаха, ангиурида ябалсаха хони малаа адуулаха, харуулсаха, гэр бараагаа һахиха, хамгалха үүргэтэй элдэб үйлдэрэй нохойнууд үсхээрилэгдэнэ. Харин ямаршье нохойе багаһаан, гүлгэн байхаһаан, зүб мүүрөө, нэтрүүгээр һуургаа һаа ээлдээ үнэн сэхэ, хэ гэлжэн юмшье хэдэг, захиралтын дүүргэдэ болохо байһа гэжэ нэгэ нохойн гүлгэ тэжээжэ өөр дээрээ мэдэрлэн байһан.

1978 оной зүн үбшэнһөө гэрээ ябагаар эржэ ябатара нохойн малтага ехэ болгоһон үрхэйн түрэнгүй байһан аргагүй «Фан» дээрэ урда эхэл байгаа гүлгэдэ дээрэ ороһонд, эхэтэ зохишооно хаража байтараа тэдэн соогоо үлүүсэ яр ярхан усусаһа шэ шархан гүлгыншье баржа абада, гэрээтэ асарга бэлэйб.

АТОМАЙ АША ТУҢА

радиозонотло 300-гаад лаборатори хүдэлжэ, һаяхан шэнхэ хэлсэгдээтэ гэр табигдаба. Үбшлэн хүнэй бээдэ оруулагдана радионактивна бодосууд хэмжээ элиүүлэхэ сцинтилляционне 50 гамма-камера СССР-эй элүүршье хамгаалгын албанда байгаа оной дүүрээр эльгээгдэхэ юм.

УХААНСАР НОХОЙ

Жаахан шархан гүлгэмнай Дозор гүлгэлэн нэрээ ехэ түргөөр ойлого, Дозор гэхэдэл шарбагшан гүлгэ эрээд, аманда амтагэй нэгэ юмээ зуугаад ябадаг байгаа. Уданшьегүй нохойн аюул ороһондо нэрэ мэдэрэ болжо, «Дозор» гэхэдэл байгаа эржэ эрлэгшэ. Тэрэ гүлгэ.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

Мүнөөшье хилин харуул харалсаха, хулгайшадые барилсаха, ангиурида ябалсаха хони малаа адуулаха, харуулсаха, гэр бараагаа һахиха, хамгалха үүргэтэй элдэб үйлдэрэй нохойнууд үсхээрилэгдэнэ. Харин ямаршье нохойе багаһаан, гүлгэн байхаһаан, зүб мүүрөө, нэтрүүгээр һуургаа һаа ээлдээ үнэн сэхэ, хэ гэлжэн юмшье хэдэг, захиралтын дүүргэдэ болохо байһа гэжэ нэгэ нохойн гүлгэ тэжээжэ өөр дээрээ мэдэрлэн байһан.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

АТОМАЙ АША ТУҢА

радиозонотло 300-гаад лаборатори хүдэлжэ, һаяхан шэнхэ хэлсэгдээтэ гэр табигдаба. Үбшлэн хүнэй бээдэ оруулагдана радионактивна бодосууд хэмжээ элиүүлэхэ сцинтилляционне 50 гамма-камера СССР-эй элүүршье хамгаалгын албанда байгаа оной дүүрээр эльгээгдэхэ юм.

УХААНСАР НОХОЙ

Жаахан шархан гүлгэмнай Дозор гүлгэлэн нэрээ ехэ түргөөр ойлого, Дозор гэхэдэл шарбагшан гүлгэ эрээд, аманда амтагэй нэгэ юмээ зуугаад ябадаг байгаа. Уданшьегүй нохойн аюул ороһондо нэрэ мэдэрэ болжо, «Дозор» гэхэдэл байгаа эржэ эрлэгшэ. Тэрэ гүлгэ.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

Мүнөөшье хилин харуул харалсаха, хулгайшадые барилсаха, ангиурида ябалсаха хони малаа адуулаха, харуулсаха, гэр бараагаа һахиха, хамгалха үүргэтэй элдэб үйлдэрэй нохойнууд үсхээрилэгдэнэ. Харин ямаршье нохойе багаһаан, гүлгэн байхаһаан, зүб мүүрөө, нэтрүүгээр һуургаа һаа ээлдээ үнэн сэхэ, хэ гэлжэн юмшье хэдэг, захиралтын дүүргэдэ болохо байһа гэжэ нэгэ нохойн гүлгэ тэжээжэ өөр дээрээ мэдэрлэн байһан.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

АТОМАЙ АША ТУҢА

радиозонотло 300-гаад лаборатори хүдэлжэ, һаяхан шэнхэ хэлсэгдээтэ гэр табигдаба. Үбшлэн хүнэй бээдэ оруулагдана радионактивна бодосууд хэмжээ элиүүлэхэ сцинтилляционне 50 гамма-камера СССР-эй элүүршье хамгаалгын албанда байгаа оной дүүрээр эльгээгдэхэ юм.

УХААНСАР НОХОЙ

Жаахан шархан гүлгэмнай Дозор гүлгэлэн нэрээ ехэ түргөөр ойлого, Дозор гэхэдэл шарбагшан гүлгэ эрээд, аманда амтагэй нэгэ юмээ зуугаад ябадаг байгаа. Уданшьегүй нохойн аюул ороһондо нэрэ мэдэрэ болжо, «Дозор» гэхэдэл байгаа эржэ эрлэгшэ. Тэрэ гүлгэ.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

Мүнөөшье хилин харуул харалсаха, хулгайшадые барилсаха, ангиурида ябалсаха хони малаа адуулаха, харуулсаха, гэр бараагаа һахиха, хамгалха үүргэтэй элдэб үйлдэрэй нохойнууд үсхээрилэгдэнэ. Харин ямаршье нохойе багаһаан, гүлгэн байхаһаан, зүб мүүрөө, нэтрүүгээр һуургаа һаа ээлдээ үнэн сэхэ, хэ гэлжэн юмшье хэдэг, захиралтын дүүргэдэ болохо байһа гэжэ нэгэ нохойн гүлгэ тэжээжэ өөр дээрээ мэдэрлэн байһан.

Урда сагта буряадад гол горхондо дүтэ, ой буряаданай сорхойгоор ганса нэгээрээ адууһа малаа үлүүсэ һуудга байһаа. Тэрэ сагта ой ариурагтан шонго ехэ элбэг байжа үхэр малыншье баржа эдмэжэ эхэтэ гаразда оруулаһаа гадна өөһэдэньшье аюул тохьолдог байһан гэхэ. Хоршоо ангиуша һайн нохойтой айл багээр гаразда орохоһоо гадна, ангиури хэжэ эхэ олзо оруулдаг һэн гэхэ. Тиммэһээ тэрэ үедэ нохойн хариуцагаа ээлжэй үнзэ урда эхэл байгаа ха юм.

Эмхидхэн байгуулагшад: Буряадай ССР-эй Верховно Совет, Буряадай ССР-эй Министруудэй Совет, РСФСР-эй КП-гэй Буряадай республиканска

Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ, Калан-даршингийн үйлсэ, 23, буряад үнэн газетын редакци

Редакцин телефонуд: редакторай—2-50-96, пречмын—2-54-54, редакторай орлогшоной — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретарини — 2-50-62, секретариадай — 2-66-76, гаһагууд: нитинг-политическэ—2-34-05 (дагшан), 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социальн-экономическэ—2-64-36 (дагшан), 2-63-86, 2-69-58; соёлой эрдэмэй болон гургуулинуудай — 2-60-21 (дагшан), 2-67-63; олонитын хүдэлмэрин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (дагшан), 2-34-05, 2-67-81; оршуулгын — 2-60-91; коммерческэ — 2-69-58; корректорнуудай — 2-33-61, хабилдэ бэлдэгшэдэй [выпускающие]—2-35-95, манай корреспондентууд: Барга ханга — 91-1-44, Закамскда — 31-61, Агинскда — 3-40-69. КПСС-эй рескомой хэблэлэй телефонуд: директор — 2-37-32, бухгалтер — 2-33-77, вахта — 2-56-62.

Газеты нэлдээ 260 дахин гарха. Хэблэлэй 7 түүдэнэй хэмжээтэй газеты индекс 50901. Тираж 6600. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг: 23.00. Буряадай ССР-эй Госкомиздадой республиканска типография газетэ барлагдана хэблэгдэбэ. Директориадай телефон 2-40-65.